

СУ „ОТЕЦ ПАИСИЙ” гр. КУКЛЕН, общ. КУКЛЕН
ул. „Ал. Стамболийски” № 52, тел: 03115/ 25 60 ; 03115/ 24 60
email: soukuklen@abv.bg, сайт: <http://otecpaisii-kuklen.eu>

УТВЪРДИЛ
ДИРЕКТОР:.....
(Б. Андонова)

**УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО
НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ
учебна 2021 – 2022 година**

Програмата е приета на педагогически съвет Протокол № РД-09-15/10.09.2020г., обсъждана на заседание на Обществения съвет Протокол № 8/13.09.2021г. и е утвърдена със заповед на директора на училището №РД-10-822/13.09.2021г.

СЪДЪРЖАНИЕ

- 1. Общи положения**
- 2. Анализ на причините за отпадане на учениците**
- 3. Необходимост от училищна стратегия**
- 4. Мисия и визия на училището по отношение на превенция на отпадането на ученици**
- 5. SWOT анализ**
 - 5.1. Силни страни**
 - 5.2. Слаби страни**
 - 5.3. Възможности**
 - 5.4. Заплахи**
- 6. Целева група**
- 7. Стратегически въпрос**
- 8. Цели на програмата**
- 9. Задачи на програмата**
- 10. Индикатори за измерване на резултатите от изпълнението на стратегията**
- 11. Мерки и дейности за изпълнението на задачите**
- 12. План за действие**

1. Общи положения

Настоящата програма е разработена на основание:

- Национална програма за развитие на Република България – България 2020
- Национална стратегия за младежта (2010-2020 г.)
- Закон за предучилищното и училищното образование
- Закон за младежта

Настоящата програма е основана на разбирането, че главна ценност в образователната система е детето (ученикът).

На основата на идентифицираните проблеми в програмата са представени конкретни мерки за реализиране на определените дейности.

2. Анализ на причините за отпадане на учениците

Образованието в България традиционно заема челно място в ценностната система на българина. Този приоритет придоби още по-голяма значимост заедно с желанието да се модернизират както икономическите, така и социалните структури в страната. В тези рамки развитието на човешките ресурси е основен лост за действие, като на първо място е образованието на всички лица, които живеят и работят в България.

12.7% от децата, или всеки осми ученик, в България отпадат от училище, преди да завършат. Това сочат данни на Евростат за 2017 г. Страната се намира на последните пет места по този показател в Европейския съюз. При момчетата процентът е по-нисък - 12 на сто, докато при момичетата е 13.5%. Допълнителна тревога предизвиква фактът, че не малък брой деца отпадат от училище на ранна възраст, като имащи такива, които изобщо не са обхванати от системата.

Причините за отпадане от училище могат да бъдат групирани както следва:

- икономически – ниски доходи на семейството, безработни родители, спад на жизненото равнище, комерсиализация на образованието и др.
- социални – родителска незаинтересованост, липса на контрол от страна на семейството, отрицателно въздействие от страна на средата, лоши битови условия, влияния на различни криминогенни фактори и др.
- културно-психологически – свързани с традициите, обичаите, ценностите на различните етнокултурни групи;

- личностни – липса на мотивация за учене, негативно отношение към училището, трудности в общуването с учители и съученици, личностни особености и др.;
- организационно-административни – непоследователна политика при решаването на проблемите на тези ученици, липса на адекватна система за контрол;

Политиките за ограничаване на броя на необхванатите и отпадащите ученици включват широк спектър от мерки, имащи за цел да неутрализират въздействието на различните отрицателни фактори, водещи до отпадането на децата от училище.

Политики за превенция за преждевременното напускане на училище:

- РМС № 373/05.07.2017 г. за създаване на Механизъм за съвместна работа на институциите за обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна училищна възраст;
- Включване на педагогически специалисти от СУ „Отец Паисий” гр. Куклен в екипите за обхват;
- Осигуряване на позитивна образователна среда – училищен климат, атмосфера на взаимоотношения, управление;
- Повишаване качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и ученик;
- Осигуряване на достъп до образование и повишаване на качеството на образование за децата и учениците от уязвими етнически общности;
- Достъп до качествено образование за деца и ученици със СОП.

Политики за интервенция на преждевременно напусналите училище

- Повишаване участието и ангажираността на родителите;
- Кариерно ориентиране и консултиране;
- Подкрепа за личностното развитие на децата и учениците;
- Прилагане на системи за ранно предупреждение;
- Развитие на занимания по интереси – работа с групи за извънкласни дейности (проекти, УН и др.)

Училищната стратегия за превенция на отпадането на ученици е изработена в контекста на Европейската платформа срещу бедността и социалното изключване, на предложената от Европейската Комисия „Стратегия за интелигентен устойчив растеж „Европа 2020” и на препоръките, направени във връзка с тях по отношение превенцията на социалното изключване и за по-добро образование и грижи в периода на ранното детство, насочени към осигуряване на всички деца на възможности за най-добър старт в живота.

Училищната стратегия за превенция на отпадането на ученици се базира на основните принципи на включващото образование:

- Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование;
- Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава;
- В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус;
- Включващото образование предполага промени в образователната система, за да може тя да се адаптира към потребностите на конкретното дете в много по-голяма степен, отколкото детето да се адаптира към системата;
- Различията между децата са източник на многообразие и богатство, а не на проблеми;
- Възгледите и мнението на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в училище. Детето следва да бъде стимулирано да участва активно в образователния процес;
- Всички аспекти на образованието, програми и методи на преподаване, както и формите на комуникация следва да бъдат адаптирани, за да се създадат възможности за включване.

3.Необходимост от училищна стратегия

- Необходимост от въвеждане на система в дейностите по превенция на отпадането.
- Необходимост от готовност за посрещане на нови предизвикателства, свързани с предпоставки за отпадане на ученици (социални и икономически фактори, процеси на миграция, честа смяна на местоживеенето и др.)

4. Мисия и визия на училището по отношение на превенция на отпадане

Мисията на СУ „Отец Паисий” е чрез иновативно, гъвкаво и личностно ориентирано обучение, учениците да получат възможност за:

- Придобиване на пълноценни знания, умения и компетентности;
- Изграждане като свободни и морални личности, способни да живеят и работят заедно, да общуват помежду си, да поемат отговорности в демократично гражданско общество;
- Развитие на творческите си заложби и способности;
- Изграждане на умения и навици за здравословен начин на живот;
- Участие и възпитание в областта на културата и спорта;
- Училището да се утвърди като конкурентноспособен и привлекателен център за всички деца от района, подлежащи на задължително обучение.

Визията на СУ „Отец Паисий” като училище, осигуряващо:

- Ефективна, качествена и достъпна подкрепа за деца и ученици, застрашени от отпадане която осигурява пълноценна личностна реализация в училищния живот;
- Обучение в областта на информационно-комуникационните технологии;
- Разнообразни дейности, насочени към удовлетворяване на желанията и потребностите на учениците;
- Съчетаване на класноурочни, извънурочни и извънкласни форми на обучение и възпитание;
- Висококвалифицирани и мотивирани учители, работещи като екип от отговорни и развиващи се личности, проявяващи толерантност, загриженост и зачитане на човешкото достойнство;
- Работа с талантиливи деца;
- Работа с деца в неравностойно социално положение;
- Работа с деца със специални образователни потребности;
- Работа с деца с различна етническа принадлежност;
- Уютна и функционална образователна среда.

5. SWOT анализ:

5.1.Силни страни:

- Квалифицирани учители;
- Интерактивни методи на обучение, използване на ИКТ;
- Извънкласни дейности;
- Възможности за изява;
- Създаване на приятелска среда;
- Добра материална база;
- Работа по проекти;
- Безплатни закуски I-IV клас, плод по програма „Училищен плод” и млечни продукти по програма „Училищно мляко”;
- Всеки ден по една ябълка за всеки ученик от I – IX клас- дарение от КЦМ АД гр. Пловдив;
- Безплатни учебници I-VII клас;
- Извършване на дейности по превенция на отпадането;
- Регистър на ученици, застрашени от отпадане;
- Осъществяване на връзка с НПО, които имат авторитет сред уязвимите групи;
- Наличие на образователен медиатор.

5.2. Слаби страни

- Недостатъчно ефективно взаимодействие училище – родители;
- Липса на обратна връзка от страна на община Куклен при подаден от училището доклад;
- Неубеденост у някои семейства от гр. Куклен, че образованието е важен момент в развитието на децата им.
- Недобро състояние на част от двора и спортните площадки.

5.3. Възможности

- Кандидатстване по различни проектни предложения, насочени към финансиране на превантивни по отношение на отпадането дейности;
- Ранно идентифициране на децата в риск чрез проучване на потребностите и интересите на децата в риск;
- Нови форми за по-голямо ангажиране на родителите;
- По - активно ученическо самоуправление;
- Ефективно включване на училищните и ресурсите на местната общност при реализиране на дейностите за превенция на отпадането от училище;
- Обучение на педагогическия екип да идентифицира и решава социалните, образователните, поведенческите и други проблеми, които спомагат децата в риск да отпаднат от училище;
- Разработване и прилагане на обучителни, извънкласни и извънучилищни програми за мотивиране и задържане на децата, консултиране, професионално ориентиране и чрез активна работа със семейството;
- Поддържане на база данни, индивидуално портфолио, индивидуални програми за всяко застрашено дете;
- Периодична оценка и актуализиране на мерките;
- Разширяване на връзките с извънучилищните институции.

5.4. Заплахи

- Недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите;
- Липса на ефективни санкции за родителите;
- Нисък жизнен стандарт на част от населението;
- Проблеми в семействата, водещи до отпадане на деца от училище;
- Липса на финансови възможности за подкрепа на застрашени от отпадане деца;
- Негативно влияние на приятелската среда, на „улицата“;
- Миграционни процеси, честа смяна на местоживеенето.

6. Целева група

- Ученици от I до IX клас, които са застрашени от отпадане по различни причини – за които съществува обективен риск от социално изключване и липсват форми за социална подкрепа;

В по-общ смисъл целевата група включва всички ученици от училището като смисъл на превенция.

7. Стратегическият въпрос, на който търси отговор настоящия документ е:

Кои са причините за ранно напускане на училище и кои са правилните стратегии и мерки, за да се предотврати?

8. Цели на програмата:

Обща цел – Създаване на подкрепяща среда за учениците в училище

Подцели:

8.1. Изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в живота на училищната общност

Индикатор за постигане:

- Намаляване броя на неизвинени и извинени отсъствия;
- Участие в проектни дейности и извънкласни и извънучилищни форми.

8.2. Създаване на положителни нагласи към учебния процес

Индикатор за постигане – успеваемостта на застрашените ученици.

9. Задачи на програмата

9.1. Съдействие от ангажираните институции, близките на ученика, както и психологическа помощ, в случай на установяване на неблагоприятна приятелска среда на ученика.

9.2. Установяване на ефективен диалог училище-външни институции, имащи отношение по проблема (фирми, предприятия, обществено уважавани личности, известни бизнесмени и др.) с цел мотивиране на застрашените от отпадане ученици да продължат образованието си.

9.3. Установяване на трайни и постоянни контакти с лични лекари с цел проверяване на медицинските документи, уточняващи причините за отсъствия на учениците.

9.4. Установяване на контакти с дирекция „Социално подпомагане“ и ДА „Закрила на детето“ при казуси, касаещи деца в риск от отпадане.

9.5. Работа в екип на класните ръководители, училищния психолог и членовете на ученическия актив за мотивиране на застрашените от отпадане ученици.

9.6. Прилагане на нови подходи в работата с родителите – алтернативни родителски срещи, активно включване в общи дейности, работа на училищното настоятелство с родителите на застрашените от отпадане ученици.

9.7. Мотивиране на педагогическия персонал за допълнителна квалификация, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане.

9.8. Прилагане на формиращото оценяване и постоянно даване на обратна връзка за преодоляване на страха от оценяване и изпитване.

10.Индикатори за измерване на резултатите от изпълнението на стратегията:

- Обхват в предучилищното и училищно образование

отг.: ръководството
срок: 2021-2022уч.г.

- Включване в училищното образование на лица, отпаднали от образователната система.

отг.: ръководството
срок: 2021-2022уч.г.

11. Мерки и дейности за изпълнението на задачите:

мерки	дейности	отговорници
Недопускане на фиктивно записване на ученици от всички форми на обучение	Своевременно информиране за статута на ученици чрез поддържане на връзка с обществени институции;	директор, кл. ръководители
	Осъществяване на постоянна връзка с кмета на община Куклен;	
	При необходимост осъществяване на посещения от страна на педагогическия персонал по домовете на деца в риск;	
	Своевременно попълване на регистъра в информационната система „Админ-RS“ – отразяване процесите на записване, преместване, преминаване в друга форма на обучение и напускане на образователната система.	
	Ежемесечно актуализиране на базата данни за броя на учениците и представяне в РУО.	
Проучване и анализиране на основните причини за отсъствията на учениците и риска от преждевременно напускане на училище	Идентифициране на ученици в риск от отпадане;	директор, класни ръководители, образователен медиатор, психолог
	Индивидуална работа с ученици в риск;	
	Осигуряване на възможности за индивидуална изява на учениците;	
	Гражданско образование с приоритет на здравно образование и професионално ориентиране;	
	Осигуряване на целодневно обучение;	
	Осигуряване на безплатни помагала.	
Механизъм за идентификация на учениците в риск от отпадане	Индивидуална оценка на всеки ученик в риск;	класни ръководители, психолог, учители,образова телен медиатор, родители
	Създаване на регистър за ученици в риск от отпадане;	
	Формиране на екипи според идентифицираните потребности на децата в риск да отпаднат от училище.	
Намаляване броя на отсъствията на учениците	Работа с родителите: - Алтернативи на традиционните родителски срещи - Разпределение на отговорности и ангажменти;	класни ръководители, психолог, образователен медиатор,учители
	Включване на учениците във факултативна подготовка;	
	Създаване на клубни форми на работа по интереси; кръжоци (според желанията на децата), реализирани съвместно от учители и родители на доброволен принцип;	
	Организиране на различни конкурси и училищни инициативи;	
	Участие в общински и областни състезания и олимпиади;	
	Подобряване на системата за провеждане на консултации;	
	Индивидуална работа от страна на учители, класни ръководители, психолог със застрашените от отпадане ученици.	
	Активизиране на ученическото самоуправление чрез включване на повече ученици в проекти на училището;	класни ръководители, психолог, учители,
	Стриктно отбелязване на отсъстващите ученици и системни текущи проверки от страна на ръководството на училището;	
	Стриктно отбелязване на отсъстващите ученици и системни текущи проверки от страна на ръководството на училището;	

	Своевременно информиране на родителите за отсъствията и успеха на учениците;	
	Съвместни дейности с училищното настоятелство за преодоляване на проблема с отпадане на ученици от училище;	
	Съвместна работа с МКБППМН , ДСП, отдел „Закрила на детето“, ДПС при РУ;	
	Популяризиране на добрите постижения на учениците на училищни празници и извънкласни мероприятия;	
	Организиране на извънучилищни дейности и извънкласни клубове по интереси.	
Подкрепа на учениците в риск от напускане чрез различни форми на ученическо самоуправление, с участие на родителските общности, представители на местната власт, гражданския сектор, работодателските организации		
	Ангажиране в дейности по училищни кампании – Коледни и новогодишни празници, Пролетни празници;	директор, класни ръководители,
	Ангажиране в дейности по дарителски акции за деца лишени от родителска грижа;	образователен медиатор,учители, психолог
	Индивидуална работа с всеки ученик в риск да отпадне от училище и с неговото семейство;	директор, класни ръководители,
	Повишаване чувствителността на родителите към нуждите на децата и развитие на умения за тяхното посрещане;	образователен медиатор,учители,
	Конкретизиране на правилника на училището в частта му за налагане на санкции на учениците (брой отсъствия – вид наказание);	родители, психолог
	Съгласуване на дейностите с ОЗД, МКБППМН, ДПС;	директор
	Осигуряване на индивидуални часове за консултация за подпомагане на изоставащите деца;	директор, учители
	Прилагане на санкциониращи мерки – спиране на социалните помощи, ако ученикът не посещава редовно училище;	директор, класни ръководители,
	Системна комуникация със съответните органи и власти;	уилищно ръководство
Контрол на редовното и точното отразяване/нанасяне на отсъствията на учениците в училищната документация	Санкциониране на родителите в съответствие със законодателството.	
	Всеки учител в началото на учебния час отразява в дневника на класа номерата на закъснелите и отсъстващите ученици;	учители
	Ефективно провеждане на консултации по учебните предмети и допълнително обучение с ученици;	учители
	Своевременно информиране на класните ръководители за наличие на ученици с допуснати голям брой извинени и неизвинени отсъствия по съответния учебен предмет;	учители
	Класният ръководител нанася стриктно броя на извинени и неизвинени отсъствия на учениците в дневника на класа и в ученическата книжка;	директор, класни ръководители
	Своевременно информиране на родителите за отсъствията и успеха на учениците;	
	Ежемесечно подаване на справка до директора за учениците, допуснали над 5 неизвинени отсъствия;	
	Докладване на ученици, подлежащи на санкции съгласно ЗПУО;	
	Системни проверки за редовно нанасяне на отсъствията на учениците;	директор,

	Периодични проверки по време на учебен час за съпоставимост на отразените отсъствия в дневника на класа;	класни ръководители
	Ежемесечно уведомяване на ДСП за учениците допуснали повече от 5 неизвинени отсъствия и за предстоящи санкции;	
	Ежемесечен контрол върху изпълнението на задълженията на педагогическите екипи за непрекъснат контакт и информиране на родителите за развитието на ученика и отсъствията му.	
Реинтеграция на отпадналите от училището ученици	Идентифициране на отпаднали ученици;	класни ръководители, психолог, учители образователен медиатор
	Мотивиране на отпадналите за продължаване на образованието чрез информационни кампании;	
	Работа с отпадналите и техните семейства;	
	Преодоляване на социалните пречки пред реинтеграцията на отпадналите ученици: закупуване на учебни пособия, материали и др.	
	Организиране на дейности за овладяване на пропуснатия учебен материал – допълнително обучение, индивидуални учебни програми и др.	
	Допълнителни занимания с учениците, за които българският език не е майчин език;	
	Организиране на срещи с родители и ученици с цел разясняване необходимостта от завършена степен на образование;	
	Организиране на кампании за повишаване на осведомеността на родители относно ползите от това детето да посещава училище;	
	Идентифициране на деца с изяви дарби, които да бъдат мотивирани да развиват своята дарба чрез допълнителни занимания.	

12. План за действие:

№ ПО РЕД	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНИК	СРОК
1.	Разработване и прилагане на мерки за намаляване на отсъствията на учениците	кл. ръководители, психолог, образователен медиатор, учители, родители	2021-2022 уч.г.
2.	Идентифициране на ученици в риск от отпадане	класен ръководител, психолог, образователен медиатор	2021-2022 уч.г.
3.	Индивидуална работа от страна на учители и класни ръководители със застрашени от отпадане ученици (в часовете за консултации)	учители, класни ръководители	2021-2022 уч.г.
4.	Провеждане на разговори и индивидуални консултации с ученици на психолога и класния ръководител	психолог класни ръководители	2021-2022 уч.г.
5.	Екипна работа на учители и възпитатели по класове	учители	2021-2022 уч.г.
6.	Осигуряване на ресурсно подпомагане на учениците със СОП	директор, ресурсен учител	2021-2022 уч.г.
7.	Стриктно отбелязване на отсъстващите ученици и системни текущи проверки от страна на ръководството на училището	учители, директор	ежемесечно
8.	Осигуряване на учебници и учебни помагала за: - начален етап, допълнителни учебни пособия - прогимназиален етап, безплатни помагала	директор	2021-2022 уч.г.
9.	Организиране участието на учениците в извънучилищни дейности и извънкласни клубове по интереси	учители	2021-2022 уч.г.
10.	Своевременно информиране на родителите за отсъствията и успеха на учениците	класни ръководители, образователен медиатор	2021-2022 уч.г.
11.	Засилване обучението по гражданско и здравно образование чрез беседи, срещи и интерактивни дейности	класни ръководители	2021-2022 уч.г.
12.	Своевременно уведомяване ДСП, отдел „Закрила на детето“ за ученици, допуснали повече от 5 неизвинени отсъствия	класни ръководители, директор	ежемесечно
13.	Регулярно провеждане на родителски срещи	директор, класни ръководители	по график
14.	Популяризиране на добрите постижения на учениците на училищни празници и извънкласни мероприятия	директор	по график